

Kontaktperson:
Namn
Tfn 08-39 91 49
henrik.gotesson@srf.nu

2017-03-17 Dnr: 48/2017

Kulturdepartementet
103 33 STOCKHOLM

**Remissyttrande angående medieutredningens
slutbetänkande "En gränsöverskridande
mediepolitik - För upplysning, engagemang och
ansvar" (SOU 2016:80), dnr Ku2016/02492/MF**

Synskadades Riksförbund, SRF, företräder personer med
synskador i Sverige.

SRF har valt att avgränsa remissvaret till de delar av utredningen
som direkt berör personer med synskador.

Sammanfattning

SRF ställer sig positivt till att medieutredningen utgår från ett användarcentrerat perspektiv med demokrativärden som utgångspunkt.

Vi välkomnar också en översyn och utveckling av taltidningsverksamheten. Däremot avvisar vi utgångspunkten för översynen, att på sikt avskaffa systemet med speciella taltidningar, även om vi normalt välkomnar universell utformning av produkter och tjänster. Precis som utredningen nämner har många synskadade alltför svårt att använda webbtjänster för att det ska vara ett godtagbart alternativ för hela målgruppen (avsnitt 4.7).

Vi avvisar förslaget om extra produktionsstöd för tillgänglighetsåtgärder. Vi har svårt att se att det skulle få önskad effekt för synskadade läsare. Istället föreslår vi att ett nytt tröskelvärde för att kunna erhålla mediestöd införs. För att stöd ska kunna utgå ska medierna vara tillgängliga utifrån vad som krävs med hänvisning till implementeringen av EU:s webbtillgänglighetsdirektiv i svensk rätt (avsnitt 4.10, 7.3.1 och 7.3.5).

Vi är i grunden positiva till att myndigheten för tillgängliga medier skulle tillgängliggöra sociala medier och andra digitala medier. Samtidigt ser vi problem. Tidigare erfarenheter visar på stora svårigheter i att få till stånd effektiva lösningar (avsnitt 4.8.2).

Vi tillstyrker utredningens förslag om ökad samordning mellan myndigheter inom tillgänglighetsområdet (avsnitt 4.8.2).

4.7 Översyn av stödet till taltidningar (sid. 245 f)

Synskadades Riksförbund välkomnar utredningens förslag om att Myndigheten för tillgängliga medier, MTM, ska få i uppdrag att göra en översyn av taltidningsverksamheten. Däremot avvisar vi inriktningen mot att på sikt avskaffa dagens struktur. Den innebär att användarna kan läsa dagstidningar med hjälp av så kallade daisyspelare som finansieras inom ramen för taltidningsstödet, alternativt via en mobilapp och i dator via en e-postlänk.

Vi anser också att översynen inte ska omfatta förändringar gällande dagens taltidningsstöd där cirka 80 procent av stödet går till finansiering av så kallade daisyspelare samt konvertering och distribution. MTM ansvarar för denna del av verksamheten.

Däremot anser vi att MTM bör få i uppdrag att undersöka hur taltidningsverksamheten kan breddas och utvecklas. I likhet med utredningen menar vi att också webbaserade tidningar ska kunna ges ut som taltidningar. Vi föreslår även att alla periodiska tidskrifter, däribland gratistidningar, ska kunna utges som taltidningar inom ramen för den nuvarande taltidningsverksamheten.

Skäl för förslaget

Precis som utredningen konstaterar har många synskadade svårt att använda Internet. Även om det finns en skillnad i användande mellan yngre och äldre personer har också många yngre svårt att använda webbplatser, enligt en TNS Sifo-undersökning från 2014. I våra kontakter med synskadade ser vi också att även webbplatser där stora ansträngningar har gjorts för att tillgängliggöra dem, kan upplevas svår använda för en del synskadade.

Trots den minskade efterfrågan på taltidningar som utredningen pekar på är vi alldeles övertygade om att det kommer att finnas ett behov av en taltidningsverksamhet under överskådlig tid.

Att kunna ta del av medier och grundläggande samhällsinformation är en demokratisk rättighet, precis som utredningen konstaterar.

Vi ser det också som väsentligt att ha möjlighet att ta del av viktig information i ett homogent gränssnitt som användaren är van vid att hantera.

Det är särskilt viktigt med tanke på att synskadan innebär väsentliga svårigheter i att ha överblick över exempelvis en skärm och att snabbt sätta sig in i nya gränssnitt. Den som är synskadad ser endast en liten del av skärmen, vanligen bara del av en rad, i vissa fall endast ett tiotal tecken i taget. Det gäller både personer som använder förstoring och personer som använder talsyntes eller punktskriftsdisplay.

Förslag

Att översynen fokuserar på kvalitetsförbättringar av nuvarande system och på hur fler tekniska lösningar parallellt ska kunna användas för att ta del av tidningarna som tillhandahålls utifrån den enskildes behov och förutsättningar.

Att översynen även ska innefatta hur fler kanaler ska kunna inordnas i distributionssystemet. Hit hör kulturtidskrifter, viktig samhällsinformation från myndigheter och tjänsten Mina meddelanden. Den sistnämnda tjänsten gör det möjligt att ta del av myndighetspost i digital form. Även material från SRF och andra ideella föreningar borde kunna distribueras på samma sätt.

4.8.1 Utvecklat uppdrag för Myndigheten för tillgängliga medier (sid. 251)

Vi är i grunden positiva till att MTM får i uppdrag att även tillgängliggöra sociala medier och andra digitala medier. Samtidigt vet vi från tidigare försök att det kan vara mycket svårt och kräver mycket stora resurser. Post och Telestyrelsen drev fram till den 31 december 2015 en sajt med namnet Fejjan för alla, där dövblinda kunde använda Facebook i en avskalad version. Eftersom Facebook ändrade rättigheterna för tredjepartsaktörer att ansluta appar till Facebook tjänster var projektet tvunget att avslutas. Detta visar på de svårigheter som ett sådant uppdrag kommer att möta.

4.8.2 Ökad samordning och kunskapsförmedling (sid. 252)

Vi tillstyrker utredningens förslag om ökad samordning mellan myndigheter

4.10 Tillgänglighetsfrågorna i ett nytt mediestöd (sid. 256)

Utredningen konstaterar att en majoritet av funktionshindersorganisationerna anser att medierna bör tillgängliggöra sina tjänster utan särskilt stöd.

Vi delar denna uppfattning. Vi föreslår att tillgänglighetskrav ska ingå som ett tröskelvärde för att få stöd.

7.3.1 Trösklar för inträde i stödsystemet (sid. 327)

Vi anser att ett nytt tröskelvärde ska införas för att kunna få mediestöd.

Skäl för förslaget

Sådan verksamhet som staten ger bidrag till ska alltid vara tillgänglig (jfr FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som Sverige ratificerat 2009).

Liknande exempel finns. I Norge måste alla filmer som får statligt stöd för lansering vara syntolkade.

Vi ser ingen motsättning mellan att de ordinarie webbtjänsterna ska uppfylla grundläggande tillgänglighet och att en speciell lösning erbjuds för personer som inte kan använda internet. Eftersom en effektiv taltidningslösning starkt underlättas om standarder för webbtillgänglighet följs gynnar det dessutom taltidningsverksamheten. En synskada innebär ett mycket svårt informationshandikapp.

Förslag

För att kunna få stöd ska mediernas webbtjänster uppfylla de krav på tillgänglighet som ställs på myndigheter enligt implementeringen av EU:s webbtillgänglighetsdirektiv i svensk

rätt. Direktivet ska vara inordnat i svensk rätt senast den 23 september 2018.

Myndigheten för tillgängliga medier får i uppdrag att vara mediestödsnämnden till hjälp i att tillsammans följa upp hur tillgänglighetskraven efterlevs. Uppföljningen ska ske i nära samråd med organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning (jfr FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, artikel 33:3.)

7.3.5 Produktionsstöd (sid. 349)

Med hänvisning till ovanstående resonemang om att verksamhet som staten stödjer ska vara tillgänglig avvisar vi utredningens förslag om extra produktionsstöd för åtgärder som tillgängliggör innehåll för personer med funktionsnedsättning.

Med vänlig hälsning
SYNSKADADES RIKSFÖRBUND

Håkan Thomsson
Förbundsordförande